

Rechtbank Den Haag
Zaaknummer: C/09/571932 HA-ZA 19/379
Zittingsdatum: 30 oktober 2020

AKTE OVERLEGGING PRODUCTIES

inzake:

ROYAL DUTCH SHELL PLC,
Gevestigd te Londen en te 's-Gravenhage,

Gedaagde,

Advocaten: mr. J. de Bie Leuveling Tjeenk, mr. N.H. van den
Biggelaar en mr. D. Horeman

tegen:

1. **VERENIGING MILIEUDEFENSIE EN DE ANDEREN DIE ZIJ
VERTEGENWOORDIGT,**
2. **STICHTING GREENPEACE NEDERLAND,**
3. **LANDELIJKE VERENIGING TOT BEHOUD VAN DE
WADDENZEE,**
4. **STICHTING TER BEVORDERING VAN DE
FOSSIELVRIJBEWEGING,**
5. **STICHTING BOTH ENDS,**
6. **JONGEREN MILIEU ACTIEF,**
7. **STICHTING ACTIONAID**

Eisers,

Advocaten: mr. R.H.J. Cox en mr. D.M.J. Dexters

Onder verwijzing naar de procesafspraken zoals vastgelegd in de e-mail van de rechtbank van 11 maart 2020, en in aanvulling op de akte overlegging producties van 2 september 2020, legt RDS de volgende aanvullende producties over ten behoeve van de pleidooien:

RK-35	M. Mulder e.a., 'Bedrijfsspecifieke beperking in exploratie en productie en het effect op het wereldwijde verbruik van fossiele energie. Een analyse toegespitst op de positie van Shell', CEER Policy Papers 8 – Rijksuniversiteit Groningen november 2020 (het " Mulder-rapport ")	Dit rapport bevat de bevindingen van het onderzoek uitgevoerd door (onder meer) prof. dr. M. Mulder, hoogleraar Regulering van Energiemarkten en directeur van het Centre for Energy Economics Research van de Rijksuniversiteit Groningen. Professor Mulder heeft onderzocht in hoeverre het beëindigen van de olie- en gaswinning door een enkel energiebedrijf, zoals Shell, bijdraagt aan het beperken van de mondiale uitstoot van CO ₂ -emissies. Professor Mulder concludeert dat " <i>een gebod op Shell om de productie van olie en gas te verminderen geen effect zal hebben op het wereldwijde verbruik</i> " en daarom ook " <i>geen bijdrage [zal; toevoeging advocaten] leveren aan de vermindering van de emissies van broeikasgassen veroorzaakt door het gebruik van fossiele energie</i> " (nr. 10 van het rapport).
RK-36	IEA, World Energy Outlook 2020	Deze productie betreft de meest recente versie van de World Energy Outlook. RDS heeft de eerdere versies hiervan overgelegd als producties RK-4 (2018) (bij Conclusie van Antwoord) en RK-33 (2019) (bij Akte overlegging producties van 2 september 2020).
RO-261	IEA, World Energy Outlook 2020: Frequently Asked Questions, 13 oktober 2020	De IEA heeft deze Q&A op haar website gepubliceerd. Het bevat zeven vragen en antwoorden over de World Energy Outlook 2020, waarvan

		enkele zien op onderwerpen die voor deze procedure relevant zijn.
RO-262	IEA, World Energy Investment 2020	In de World Energy Investment 2020 beschrijft de IEA dat de investeringen in energiebronnen achterlopen bij de verwachte vraag, mede door de COVID-19 pandemie.
RO-263	IEA, Energy Technology Perspectives, Special Report on Carbon Capture Utilisation and Storage CCUS in clean energy transitions, september 2020	In deze publicatie beschrijft de IEA dat CC(U)S momenteel al in verschillende projecten wordt toegepast. De IEA beschrijft verder dat er ruime technische mogelijkheden voor opslag van CO ₂ en dat overheden een belangrijke rol spelen om een markt voor CC(U)S te creëren (pagina 16). Het IEA noemt verder dat het Northern Lights project een belangrijke rol speelt in het halen van ambitieuze klimaatdoelen, niet alleen in Noorwegen maar in de hele regio (pagina 3).
RO-264	IPCC 2013, AR5: Climate Change 2013: The Physical Science Basis, Working Group I, Chapter 1: Introduction	Op pagina 129, linker kolom staat een passage over 'tipping points' die relevant is in verband met de vraag over Urgenda.
RO-265	Overzicht van overgelegde onderdelen van het IPCC AR5 rapport	Dit door De Brauw Blackstone Westbroek opgestelde overzicht laat zien wat de plaats is van de verschillende onderdelen van het IPCC AR5 rapport in de producties, in het rapport als geheel.

RO-266	Klimaatplan 2021-2030	Het kabinet heeft op 24 april 2020 het Klimaatplan 2021-2030 vastgesteld. Dit eerste Klimaatplan op grond van de Klimaatwet bevat de hoofdlijnen van het klimaatbeleid voor de komende 10 jaar. In figuur 3 (pagina 21) is een overzicht opgenomen met de Europese doelen, afgeleid van de mondiale doelen, naar de stand van zaken in oktober 2019 met verwijzing naar de sectorale aanpak en regulering.
RO-267	COM(2020)562 (Klimaatdoelstellingsplan 2030)	In september 2020 heeft de Europese Commissie het klimaatdoelstellingsplan 2030 gepresenteerd. Dit plan bevat onder meer het voorstel voor een EU brede doelstelling "om tegen 2030 de broeikasgasemissies, d.w.z. zowel emissies als verwijderingen, in de gehele economie met ten minste 55 % ten opzichte van het niveau van 1990 terug te dringen."
RO-268	European Commission, EU Climate Target Plan 2030: Key contributors and policy tools, september 2020	Deze productie is een factsheet van de Europese Commissie in verband met het klimaatdoelstellingsplan 2030.
RO-269	European Commission, Investing in new energy infrastructure: Green light for EU grants worth nearly €1 billion, 2 oktober 2020	Uit dit persbericht van de Europese Commissie volgt dat zij het Porthos project zal ondersteunen met een financiering van EUR 102 miljoen.
RO-270	Kabinetsreactie op het advies van de Taskforce Infrastructuur Klimaatpakket Industrie (TIKI), 16 oktober 2020	Uit deze brief van minister Wiebes van Economische Zaken en Klimaat volgt dat het kabinet de inzet van CC(U)S noodzakelijk acht en zij in dat kader het de ontwikkeling en uitvoering van het Porthos project ondersteunt.

RO-271	Climate Action Tracker, 23 september 2020, 'Warming Projections Global Update'	In deze update beschrijft Climate Action Tracker onder meer de impact van de Covid-19 pandemie op emissies in 2020 en de verwachte toekomstige emissie ontwikkelingen, mede in aanmerking genomen de onzekerheden over de pandemie.
RO-272	Shell response to the public consultation on the European Climate Law, 6 februari 2020	Shell heeft tijdens de openbare consultatie voor een Europese klimaatwet haar steun uitgesproken en voorstellen gedaan voor Europees beleid om in 2050 klimaatneutraliteit in de EU te hebben bereikt.
RO-273	Shell response to the consultation on: Inception Impact Assessment: ReFuelEU Aviation - Sustainable Aviation Fuels, 19 april 2020	Shell heeft tijdens de openbare consultatie rond <i>Sustainable Aviation Fuels</i> (in het kader van de EU Green Deal) haar steun uitgesproken en voorstellen gedaan voor Europees beleid voor het terugbrengen van het gebruik van fossiele brandstoffen en de promotie van biobrandstoffen in de luchtvaart.
RO-274	Shell response to the public consultation on the proposal for a Regulation on the European Climate Law, 1 mei 2020	Shell heeft tijdens de openbare consultatie van het voorstel voor een verordening van de Europese Commissie over een Europese klimaatwet haar steun uitgesproken en voorstellen gedaan voor de verordening.
RO-275	Shell response to the Roadmap Consultation on the Hydrogen Strategy, 8 juni 2020	Shell heeft tijdens de openbare consultatie van de Hydrogen Strategy van de Europese Commissie (in het kader van de EU Green Deal) haar steun uitgesproken en verbeterpunten aangedragen voor Europees beleid ten aanzien van de inzet van waterstoftechnologie.

RO-276	Shell response to the 2030 EU Climate Target Plan, 23 juni 2020	Shell heeft tijdens de openbare consultatie van het voorstel van de Europese Commissie voor het 2030 EU Climate Target Plan haar steun uitgesproken en voorstellen gedaan voor het Climate Target Plan.
RO-277	Shell response to the public consultation on the EU Methane Strategy Roadmap, 28 juli 2020	Shell heeft tijdens de openbare consultatie van de Methane Strategy Roadmap van de Europese Commissie (in het kader van de EU Green Deal) haar steun uitgesproken en verbeterpunten aangedragen voor Europees beleid ten aanzien van het verder terugbrengen van methaanemissies.
RO-278	Shell, 16 september 2020, 'Shell statement on the European Commission's 2030 EU Climate Target Plan'	Shell heeft op 16 september 2020 nogmaals haar steun uitgesproken voor het doel van de Europese Commissie om uiterlijk in 2030 broeikasgasemissies met 55% te hebben teruggebracht.
RO-279	Financial Times, 13 februari 2019, 'Private equity leads the changing of the North Sea guard'	Dit artikel beschrijft hoe kleinere, nieuwe partijen (gesteund door <i>private equity</i> -financiers) de olie- en gaswinningsactiviteiten in het Britse gedeelte van de Noordzee van " <i>oil and gas majors</i> " overnemen met het doel " <i>to squeeze extra life out of existing fields</i> ".
RO-280	Regjeringen.no, 21 september 2020, 'The Government launches 'Longship' for carbon capture and storage in Norway'	Dit artikel beschrijft de Government White Paper aan het Noorse parlement waarin de Noorse regering voorstelt een CCS project in Noorwegen te lanceren. Het Northern Lights project maakt daar onderdeel van uit.

Waarvan akte!

1000 T. Nijenhuis

Advocaten

Deze zaak wordt behandeld door mr. J. de Bie Leuveling Tjeenk, mr. N.H. van den Biggelaar en mr. D. Horeman | De Brauw Blackstone Westbroek N.V. | Postbus 75084, 1070 AB Amsterdam | T +31 20 577 1771 | F +31 20 577 1775 | E Jan.deBieLeuvelingTjeenk@debrauw.com, Nicolien.vandenBiggelaar@debrauw.com, Dennis.Horeman@debrauw.com